Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!

Ленин туы

Шығуына 26-шы жыл
№ 254 (6955)
1944 жыл
Сенбі
23 декабрь
Жеке саны 20 тыйын

КП(б)П Солтүстік Қазақстан Облыстық Комитетінің, еңбекшілер депутаттарының облыстық Советінің және КП(б)П Петропавл қалалық комитетінің газеті

ТҮКПІРДЕГІ ПУНКТТЕРДЕН АСТЫҚ ТАСУ ҚАРҚЫНЫ КҮШЕЙТІЛСІН

Колхозшы шаруалардың қажырлі еңбек істеуі нәтижесінде облысымыздың көптеген колхоздары өздерінің мемлекет алдындағы бірінші парызы—астық тапсыру жоспарын тыңғылықты орындап, батыр Қызыл Армия қорына жоспардан тыс астық тапсыру жөнінде алған міндеттемесін абыроймен өтеді. Жеңіс қорына жеке меншіктен астық тапсыру жөнінде кең өріс алған игілікті істі зор ықыласпен қолдап, колхозшылар, тракторшылар мен комбайншылар өз меншіктерінен мыңдаған пұт астық, түрлі овощь тапсырды.

Кемеңгер көсеміміз Сталин жолдастың тарихи баяндамасымен және айбынды әскерлеріміздің даңқты жеңістерімен жігерленген колхозшы шаруалар Қызыл Армияның астық қорын неғұрлым молайта беру ісіне жаппай ат салысып, белсене қатысуда.

Облысымызда мемлекетке астық тапсыру жоспары әлі орындалған жоқ. Бірсыпра колхоздарымыз мемлекет алдында борышты болып отыр. Сондықтан да астық тапсыру қарқынын күннен-күнге күшейтіп, Отанымыз бен майдан алдындағы бірінші парызды мүлтіксіз өтеу әрбір колхоздың ардақты міндеті.

Мемлекет алдындағы міндеттемені орындап, Қызыл Армия қорына астық өткізу —астықты мемлекет қоймасына құюмен ғана орындалмайды. Түкпірдегі дайындық орындарына құйған астықты станция жанындағы пунктке тасып жеткізу қажет. Міне сондықтан да астық дайындау қарқынын еселеп арттырумен бірге оны түкпірдегі дайындау орындарынан станция жанындағы пункттерге тасудың ерекше маңызы бар. Бұл бардық колхоздардың совхоздардың, партия, совет ұйымдары мен дайындау орындарының қазіргі соғысшаруашылық міндеттерінің бірінен саналады.

Астықтың түпкірдегі пункттерден темір жол бойындағы дайындау орындарына тасылуы оның майданға және еліміздің өнер кәсіп орталықтарына жеткізілуін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, колхоздардың мемлекет алдындағы міндеттемесін мүлтіксіз орындап, өз хажетіне астық қорын жасауына көп мүмкіндік береді. Ал, астық тасуда жұмыс істеуші колхозшылар заттай ақы ретінде еңбек күндеріне едәуір астық алатын болады.

Түпкірдегі пункттерден астық тасу жұмысын ойдағыдай ұйымдастырып, бұл іске жете мән берілген жерде іс нәтижелі болып отыр. Облысымызда өзінің мемлекет алдындағы міндеттемесін мүлтіксіз орындаумен қатар, дайындау орындарына астық тасуда көршілес колхоздарға іс жүзінде көмектесіп отырған ауыл шаруашылық артельдері жоқ емес.

Алайда бірсыпра аудандарда түпкірдегі пункттерден астықты темір жол бойындағы дайындау орындарына тасу жұмысы айтарлықтай ұйымдастырылмай отыр. Бұл жөнінде әсресе Преснов, Ленин, Октябрь және Соколов аудандарында істің жәйі тіпті мәрдымсыз. Түпкірдегі пункттерден астық тасу жөнінде тағайындалған бесқундік және онқундік тапсырмалар бұл аудандардың колхоздарында үнемі орындалмай келеді. Бұған ең басты себеп: колхоз басшылары астықты жақын жердегі пунктке тапсырумен өздерінің міндетін орындалды деп санап, станция жанындағы дайындау орындарына астық тасу ісіне күш жұмсамай отыр.

Мемлекетке астық тапсыру қарқынын барған сайын күшейтіп, түкпірдегі пункттерден астықты темір жол бойындағы дайындау орындарына толық жеткізу үшін қазір колхоздардың көлік күші мен тасымал құралдары неғұрлым көбірек пайдаланылуға тиіс. Астық тасу жұмысының үздіксіз жүргізілуі үшін арнаулы керуен бригадаларын ұйымдастырып, олардың тыңғылықты жұмыс істеуін бақылап отыру керек. Керуенді басқару қызметіне таңдаулы адамдар тағайындалуға тиіс. Керуеншілердің өнімді жұмыс істеуіне жағдай жасап, оларды жылы киіммен қамтамасыз ету керек. Керуен жолындағы ауыл-деревняларда олар үшін арнаулы үйлер бөлу қажет. Сөйтіп, керуеншілердің ыстық аспен қамтамасыз болуына ерекше назар аударылатын болсын.

Астық тасушы колхозшылар арасында көпшілік-саясат ісінің ойдағыдай жүргізілуіне көңіл бөлу керек. Олардың соңғы хабарлармен таныс болуына, газет-журналдармен қамтамасыз етілуіне назар аудару қажет. Бұл жөнінде жергілікті партия, комсомол ұйымдары мен үгітшілер зор істер істеуге тиіс.

Түпкірдегі пункттерден астықты станция жанындағы дайындау орындарына тасу—соғыс-шаруашылық маңызы ерекше зор міндеттің бірі. Сондықтан бұл міндетті орындауға зор күш жұмсалуға тиіс.

Совет Хабаршы бюросынан

21 ДЕКАБРЬДЕГІ ҰРЫСТАР МӘЛІМЕТІ

21 декабрьде Чехословакия жерінде ЛУЧЕНЕЦ қаласының шығыс жағында әскерлеріміз шабуыл ұрыстары нәтижесінде РИМАВСКА СОБОТА қаласы мен темір жол станциясын, ФЕЛЕДИНЦЕ (ФЕЛЕД) қаласы мен торапты темір жол станциясын алды, сол сықты 30дан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ТОМАШОВЦЕ, БАКТИ, ТОМАШОВА, СЕНБОКОР, ЛЕУКВА, ГОДЕЙОВ, ГОРТВА, ШЕРКОВЦЕ қыстақтары мен АПАТИ, ГОДЕЙОВ темір жол станцияларын ұрыспен алды.

Венгрияда ДЬЕНДЬЕШ қаласының солтүстік және солтүстік-шығыс жағында әскерлеріміз қатты ұрыс жүргізе отырып, таулы-орманды ауданнан өтті, сөйтіп 50ден аса елді жерді, оның ішінде ОЗД қаласы мен темір жол станциясын, ХАНГОНЬ, ГОДОШГЕЛАН, ОМАНЬ, ЧЕРНЕЛЬ, БЕЛАПАТФАЛВА НИКОФАЛВА БЕКЕЛЬЦЕ, СУЧ, ТАРНАДЕЛЕС, БЮКСЕК, ТЭРПЭШ, САЙЛА, РЕЧК, МАТРАДЭРЭЧКЭ, ПАРАД, БОДОНЬ, МАТРАМИНДСЭНТ, НЕМГИ, МАЦЕНКА, НАДЬ-БАТОНЬ үлкен қыстақтары мен СИЛЬВАШВАРАД, БЕЛАПАТФАЛВА, САРВАШКЕ ПАРАД, НАДЬ-БАТОНЬ темір жол станцияларын алды.

20 декабрьдегі ұрыстарда ЛУЧЕНЕЦТІҢ шығыс жағында, және ДЬЕНДЬЕШТІҢ солтүстік жағында әскерлеріміз немістер мен венгрлердің 1490 солдаты мен офицерін қолға түсірді.

Майданның басқа учаскелерінде барлау жүргізілді және бірсыпра жерде жергілікті маңызы бар ұрыстар болды.

20 декабрьде әскерлеріміз немістердің 29 танкін қыйратты, жойды. Әуе ұрыстарында және зенит зеңбіректерімен дұшпанның 27 самолеті атып түсірілді.

* * *

Чехословакияда Лученец қаласының шығыс жағында әскерлеріміз ұрыспен алға басты. Жаудан қолға түсірілген адамдар, неміс командованиесінің өз әскерлеріне қайткен күнде совет әскерлерінің шабуылын тоқтату жөнінде бұйрық бергендігін айтты. Дұшпан өзінің талқандалған әскер бөлімдерін танктермен және майданның бұл учаскесіне жаңада ғана әкелінген таулық-шаңғышылар дивизиясымен күшейтті. Н. құрамасының бөлімдері немістердің қарсылығын жеңіп, Римавска Собота қаласының көшелеріне барып кірді. Түн бойына қатты ұрыстар болды. Бүгін таңертең әскерлеріміз қатынас жолдарының торабы және дұшпанның маңызды тіректі қорғану бекінісі Римавска Собота қаласын алды. Совет жауынгерлері табысты дамыта отырып, 10 километр алға басты, сөйтіп, Лученец қаласының шығыс жағында 18 километр жердегі Лиуква қыстағын алды. Совет әскерлерінің екінші бір бөлімдері жаудың екі батальон жаяу әскерлерін толық талқандап, бірнеше елді жерді, оның ішінде Фелендинце (Фелед) қаласын алды. Жаудан көп олжа қолға түсірілді.

* * *

Венгрияда Дьендьеш қаласының солтүстік және солтүстік-шығыс жағында әскерлеріміз шабуыл жасауда болды. Дұшпан Матра тауларында көптеген бекіністі пункттер жасап, бұл учаскеде совет бөлімдерін ұзақ уақыт бойына бөгемекші болды. Әскерлеріміз жаудың бірнеше қарсылық жасау торaптарын талқандап, кең байтақ таулы-орманды ауданнан өтті. 50ден аса елді жерлер, оның ішінде Озд қаласы алынды. Бұл ауданда болған ұрыстарда немістер адам күші және техника жағынан орасан көп шығынға ұшырады. Тек бір учаскенің өзінде ғана Н. бөлімінің жауынгерлері 400дей гитлершілдерді қырып салды және дұшпанның 2 артиллерия батареясы мен 3 миномет батареясын жойды. Немістерден 4 зеңбірек, 11 миномет, оның ішінде 6 стволды 3 миномет, 25 пулемет және басқа олжа қолға түсірілді. Жаудан адамдар қолға түсірілді.

* * *

Шығыс Пруссияда алдыңғы бөлімшелеріміз артиллериядан және мылтықтар мен пулеметтерден оқ жаудырып, дұшпанның барлау жүргізуге әрекеттенген бірнеше отрядтарын тозғындатты. Совет бомбышылары мен штурмашылары немістердің қатынас жолдарына соққы берді. Авиациямыздың қыймыл жасауы нәтижесінде жаудың 8 паровозы мен 40 вагоны жойылды, зыяндалды. Мұнымен қатар, дұшпанның 2 темір жол эшелоны мен жанармай қойған екі склады өртенді. Бірсыпра жерде бомбалардың дәл тиюімен темір жол табандары қыйратылды.

* * *

Остроленка қаласының оңтүстік-батыс жағында неміс отряды жауынгерлік күзетімізге атака жасады. Совет жауынгерлері дұшпанды жақын келтіріп алып, оларға қарсы пулеметтерден, автоматтар мен винтовкалардан нөсерлете оқ жаудырды. Гитлершілдер кері шегінді, алайда артиллериямыздан жауған оқ олардың кері шегінетін жолдарын кесіп тастады. Жаудың отряды толық жойылды. Ұшқыштарымыз Насельскі темір жол станциясын бомбалап, жаудың жүк тиеген бірнеше вагондарын қыйратты. Станцияда күшті взрыв болды.

* * *

Неміс командованиесі Прибалтықта, Тукумс пен Либава аралығындағы ауданда қоршауға алынған өздерінің әскер бөлімдерін үздіксіз толықтыруда. Қолға түсірілген неміс офицерлерінің айтуына қарағанда, соңғы уақытта Германиядан Прибалтыққа 30 мың адам жөнелтілген көрінеді. Неміс командованиесі солдаттарды үмітсіз іс үшін соғысуға мәжбүр ету үшін бірсыпра төтенше шаралар қолданып отыр.

Немістердің 205-жаяу әскер дивизиясының 358-полкындағы 3-ротаның қолға түсірілген обер-фельдфебелі Отто Майер былай деді: «Мені авиациядан жаяу әскерге ауыстырып, жорық батальонымен бірге Прибалтыққа жөнелтті. Біз 205-дивизияға келіп қосылған кезде, полковник Билер біздің алдымызда сөз сөйледі. Ол былай деді: «Жақын арада біз сендерді алдыңғы шепке жөнелтпекпіз. Сендердің бірде-бірің кері шегінемін деп ойламаңдар. Біздің жұмысты жақсы әрі тез істейтін далалық соғыс соты бар екендігін есте сақтайтын болыңдар. Екі дүниеге де бірдей қараңдар. Мұндай кездесу бізді есімізден таңдырды. Солдаттардың еңсесі онсыз да түсіңкі еді. Әртүрлі қоқан-лоқы көргеннен кейін, еңсеміз бұрынғыдан да түсіп кетті».

Резерв батальонындағы 2-ротаның қолға түсірілген Фельдфебелі Ганс Иоохим мынаны айтты: «Жақын арада мен толықтыруымен бірге Прибалтыққа келдім. Батальон командирі бізге былай деді: «Әскерден қашып кетуге және орыстар жағына шығуға әрекеттенгендерің үшін біз атып өлтіреміз. Сендердің өздерің ғана емес, сол сықты үй-іштерің де азап шегеді». Батальон командирінің сөзі Прибалтықта қоршауға алынған неміс әскерлерінің апатқа ұшырау қарсаңында тұрғандығына біздің көзімізді жеткізді. Өзімізің барса келмес жерде тұрғандығымыз мәлім болды».

Соғыс қыймылдарын жүргізу және совет жерін жаулап алу арқылы Финляндияның Советтер Одағына келтірген зыянды товармен төлеуі туралы ССР Одағы мен Финляндия Үкметтері арасындағы Келісімге қол қойылуы

Уақытша бітім туралы 1944 жылғы 19 сентябрьдегі Келісімнің 11-статьясын жүзеге асыру туралы Советтер Одағы мен Финляндия Үкметтері арасында болып өткен келіс сөздер нәтижесінде, 1944 жылғы 17 декабрьде Хельсинки қаласында, Финляндияның соғыс қыймылдарын жүргізуі және совет жерін жаулап алуы арқылы Советтер Одағына келтірген зыянды товармен төлеуі туралы Келісімге қол қойылды.

Уақытша бітім туралы Келісімнің 11-статьясында көрсетілген американ долларымен 300 миллион соманың төлемдері 175 миллион доллар мөлшердегі әртүрлі машина жабдықтарымен, теңіз, өзен кемелері мен және 125 миллион доллар мөлшердегі ағаш заттарымен, қағазбен, целлулозамен, кабель заттарымен толтырылады. Бұл заттар 1944 жылғы 19 сентябрьден бастап 1950 жылғы 19 сентябрьге дейінгі мерзім ішінде яғни 6 жыл ішінде жыл сайын 50 миллион доллар сома мөлшерінде төленеді.

Заттардың бағасы 1938 жылғы дүние жүзілік нарық бойынша, америка доллары мен есептеледі, бұл нарық машина жабдығы мен кемелер жөнінде 15 процент және басқа заттар жөнінде 10 процент артырылады. Келісім бойынша төленетін товарлардың аттары мен түрлері, сол сықты оларды төлеу мерзімдері тағайындалды.

Келісім туралы келіс сөздер өзара толық ұғынысушылық рухында өтті.

Келісімге Совет Үкметінің тапсыруы бойынша генерал-полковник А. А. Жданов және Финляндия Үкметінің тапсыруы бойынша бас министр Паасикиви мырза, сыртқы істер министрі Энкель мырза, сауда және өнеркәсіп министрі Гартц мырза қол қойды.

Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!

Ленин туы

Шығуына 26-шы жыл
№ 254 (6955)
1944 жыл
Сенбі
23 декабрь
Жеке саны 20 тыйын

ҚК(б)П Солтүстік Қазақстан Облыстық Комитетінің, еңбекшілер депутаттарының облыстың Советінің және ҚК(б)П Петропавл қалалық комитетінің газеті

ТҮКПІРДЕГІ ПУНКТТЕРДЕН АСТЫҚ ТАСУ ҚАРҚЫНЫ КҮШЕЙТІЛСІН

Колхозшы шаруалардың қажірлі еңбек істеуі нәтижесінде облысымыздың көптеген колхоздары өздерінің мемлекет алдындағы бірінші парызы—астық тапсыру жоспарын тыңғылықты орындап, батыр Қызыл Армия қорына жоспардан тыс астық тапсыру жөнінде алған міндеттемесін абройлен өтеді. Жеңіс қорына жеке меншіктен астық тапсыру жөнінде кең өріс алған игілікті істі зор ықыласпен қолдап, колхозшылар, тракторшылар мен комбайншылар өз меншіктерінен мыңдаған пұт астық, түрлі овощь тапсырды.

Кемеңгер көсеміміз Сталин жолдастың тарихи баяндамасымен және айбынды әскерлеріміздің даңқты жеңістерімен жігерленген колхозшы шаруалар Қызыл Армияның астық қорын неғұрлым молайта беру ісіне жаппай ат салысып, белсене қатысуда.

Облысымызда мемлекетке астық тапсыру жоспары әлі орындалған жоқ. Бірсыпра колхоздарымыз мемлекет алдында борышты болып отыр. Сондықтан да астық тапсыру қарқынын күннен-күнге күшейтіп, Отанымыз бен майдан алдындағы бірінші парызды мүлтіксіз өтеу әрбір колхоздың ардақты міндеті.

Мемлекет алдындағы міндеттемені орындап, Қызыл Армия қорына астық өткізу—астықты мемлекет қоймасына құюмен ғана орындалмайды. Түкпірдегі дайындық орындарына құйған астықты станция жанындағы пунктке тасып жеткізу қажет. Міне сондықтан да астық дайындау қарқынын еселеп арттырумен бірге оны түпкірдегі дайындау орындарынан станция жанындағы пункттерге тасудың ерекше маңызы бар. Бұл барлық колхоздардың, совхоздардың, партия, совет ұйымдары мен дайындау орындарының қазіргі соғыс-шаруашылық міндеттерінің бірінен саналады.

Астықтың түпкірдегі пункттерден темір жол бойындағы дайындау орындарына тасылуы оның майданға және еліміздің өнер кәсіп орталықтарына жеткізілуін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, колхоздардың мемлекет алдындағы міндеттемесін мүлтіксіз орындап, өз хажетіне астық қорын жасауына көп мүмкіндік береді. Ал, астық тасуда жұмыс істеуші колхозшылар заттай ақы ретінде еңбек күндеріне едәуір астық алатын болады.

Түпкірдегі пункттерден астық тасу жұмысын ойдағыдай ұйымдастырып, бұл іске жете мән берілген жерде іс нәтижелі болып отыр. Облысымызда өзінің мемлекет алдындағы міндеттемесін мүлтіксіз орындаумен қатар, дайындау орындарына астық тасуда көршілес колхоздарға іс жүзінде көмектесіп отырған ауыл шаруашылық артельдері жоқ емес.

Алайда бірсыпра аудандарда түпкірдегі пункттерден астықты темір жол бойындағы дайындау орындарына тасу жұмысы айтарлықтай ұйымдастырылмай отыр. Бұл жөнінде әсресе Преснов, Ленин, Октябрь және Соколов аудандарында істің жәйі тіпті мардымсыз. Түпкірдегі пункттерден астық тасу жөнінде тағайындалған бескүндік және онкүндік тапсырмалар бұл аудандардың колхоздарында үнемі орындалмай келеді. Бұған ең басты себеп: колхоз басшылары астықты жақын жердегі пунктке тапсырумен өздерінің міндетін орындалды деп санап, станция жанындағы дайындау орындарына астық тасу ісіне күш жұмсамай отыр.

Мемлекетке астық тапсыру қарқынын барған сайын күшейтіп, түкпірдегі пункттерден астықты темір жол бойындағы дайындау орындарына толық жеткізу үшін қазір колхоздардың көлік күші мен тасымал құралдары неғұрлым көбірек пайдаланылуға тиіс. Астық тасу жұмысының үздіксіз жүргізілуі үшін арнаулы керуен бригадаларын ұйымдастырып, олардың тыңғылықты жұмыс істеуін бақылап отыру керек. Керуенді басқару қызметіне таңдаулы адамдар тағайындалуға тиіс. Керуеншілердің өнімді жұмыс істеуіне жағдай жасап, оларды жылы киіммен қамтамасыз ету керек. Керуен жолындағы ауыл-деревняларда олар үшін арнаулы үйлер бөлу қажет. Сөйтіп, керуеншілердің ыстық аспен қамтамасыз болуына ерекше назар аударылатын болсын.

Астық тасушы колхозшылар арасында көпшілік-саясат ісінің ойдағыдай жүргізілуіне көңіл бөлу керек. Олардың соңғы хабарлармен таныс болуына, газет-журналдармен қамтамасыз етілуіне назар аудару қажет. Бұл жөнінде жергілікті партия, комсомол ұйымдары мен үгітшілер зор істер істеуге тиіс.

Түпкірдегі пункттерден астықты станция жанындағы дайындау орындарына тасу—соғыс-шаруашылық маңызы ерекше зор міндеттің бірі. Сондықтан бұл міндетті орындауға зор күш жұмсалуға тиіс.

Совет Хабаршы бюросынан

21 ДЕКАБРЬДЕГІ ҰРЫСТАР МӘЛІМЕТІ

21 декабрьде Чехословакия жерінде ЛУЧЕНЕЦ қаласының шығыс жағында әскерлеріміз шабуыл ұрыстары нәтижесінде РИМАВСКА СОБОТА қаласы мен темір жол станциясын, ФЕЛЕЛИНЦЕ (ФЕЛЕД) қаласы мен торапты темір жол станциясын алды, сол сыяқты 30дан аса басқа елді жерлерді, оның ішінде ТОМАШОВЦЕ, БАКТИ, ТОМАШОВА, СЕПБОКОР, ЛЕУКВА, ГОДЕЙОВ, ГОРТВА, ШЕРКОВЦЕ қыстақтары мен АПАТИ, ГОДЕЙОВ темір жол станцияларын ұрыспен алды.

Венгрияда ДЬЕНДЬЕШ қаласының солтүстік және солтүстік-шығыс жағында әскерлеріміз қатты ұрыс жүргізе отырып, таулы-орманды ауданнан өтті, сөйтіп 50ден аса елді жерді, оның ішінде ОЗД қаласы мен темір жол станциясын, ХАНГОНЬ, ГОДОШГЕЛАН, ОМАНЬ, ЧЕРНЕЛЬ, БЕЛАПАТФАЛВА НИКОФАЛВА БЕКЕЛЬЦЕ, СУЧ, ТАРНАДЕЛЕС, БЮКСЕК, ТЭРПЭШ, САЙЛА, РЕЧК, МАТРАДЭРЭЧКЭ, ПАРАД, БОДОНЬ, МАТРАМИНДСЭНТ, НЕМГИ, МАЦЕНКА, НАДЬ-БАТОНЬ үлкен қыстақтары мен СИЛЬВАШВАРАД, БЕЛАПАТФАЛВА, САРВАШКЕ ПАРАД, НАДЬ-БАТОНЬ темір жол станцияларын алды.

20 декабрьдегі ұрыстарда ЛУЧЕНЕЦТІҢ шығыс жағында, және ДЬЕНДЬЕШТІҢ солтүстік жағында әскерлеріміз немістер мен венгрлердің 1490 солдаты мен офицерін қолға түсірді.

Майданның басқа учаскелерінде барлау жүргізілді және бірсыпра жерде жергілікті маңызы бар ұрыстар болды.

20 декабрьде әскерлеріміз немістердің 29 танкін қыйратты, жойды. Әуе ұрыстарында және зенит зеңбіректерімен дұшпанның 27 самолеті атып түсірілді.

* * *

Чехословакияда Лученец қаласының шығыс жағында әскерлеріміз ұрыспен алға басты. Жаудан қолға түсірілген адамдар, неміс командованиесінің өз әскерлеріне қайткен күнде совет әскерлерінің шабуылын тоқтату жөнінде бұйрық бергендігін айтты. Дұшпан өзінің талқандалған әскер бөлімдерін танктермен және майданның бұл учаскесіне жаңада ғана әкелінген таулық-шаңғышылар дивизиясымен күшейтті. Н. құрамасының бөлімдері немістердің қарсылығын жеңіп, Римавска Собота қаласының көшелеріне барып кірді. Түн бойына қатты ұрыстар болды. Бүгін таңертең әскерлеріміз қатынас жолдарының торабы және дұшпанның маңызды тіректі қорғану бекінісі Римавска Собота қаласын алды. Совет жауынгерлері табысты дамыта отырып, 10 километр алға басты, сөйтіп, Лученец қаласының шығыс жағында 18 километр жердегі Лиуква қыстағын алды. Совет әскерлерінің екінші бір бөлімдері жаудың екі батальон жаяу әскерлерін толық талқандап, бірнеше елді жерді, оның ішінде Фелендинце (Фелед) қаласын алды. Жаудан көп олжа қолға түсірілді.

* * *

Венгрияда Дьендьеш қаласының солтүстік және солтүстік-шығыс жағында әскерлеріміз шабуыл жасауда болды. Дұшпан Матра тауларында көптеген бекіністі пункттер жасап, бұл учаскеде совет бөлімдерін ұзақ уақыт бойына бөгемекші болды. Әскерлеріміз жаудың бірнеше қарсылық жасау тораптарын талқандап, кең байтақ таулы-орманды ауданнан өтті. 50ден аса елді жерлер, оның ішінде Озд қаласы алынды. Бұл ауданда болған ұрыстарда немістер адам күші және техника жағынан орасан көп шығынға ұшырады. Тек бір учаскенің өзінде ғана Н. бөлімінің жауынгерлері 400дей гитлершілдерді қырып салды және дұшпанның 2 артиллерия батареясы мен 3 миномет батареясын жойды. Немістерден 4 зеңбірек, 11 миномет, оның ішінде 6 стволды 3 миномет, 25 пулемет және басқа олжа қолға түсірілді. Жаудан адамдар қолға түсірілді.

* * *

Шығыс Пруссияда алдыңғы бөлімшелеріміз артиллериядан және мылтықтар мен пулеметтерден оқ жаудырып, дұшпанның барлау жүргізуге әрекеттенген бірнеше отрядтарын тозғындатты. Совет бомбышылары мен штурмашылары немістердің қатынас жолдарына соққы берді. Авиациямыздың қыймыл жасауы нәтижесінде жаудың 8 паровозы мен 40 вагоны жойылды, зыяндалды. Мұнымен қатар, дұшпанның 2 темір жол эшелоны мен жанармай қойған екі склады өртенді. Бірсыпра жерде бомбалардың дәл тиуімен темір жол табандары қыйратылды.

* * *

Остроленка қаласының оңтүстік-батыс жағында неміс отряды жауынгерлік күзетімізге атака жасады. Совет жауынгерлері дұшпанды жақын келтіріп алып, оларға қарсы пулеметтерден, автоматтар мен винтовкалардан нөсерлете оқ жаудырды. Гитлершілдер кері шегінді, алайда артиллериямыздан жауған оқ олардың кері шегінетін жолдарын кесіп тастады. Жаудың отряды толық жойылды. Ұшқыштарымыз Насельскі темір жол станциясын бомбалап, жаудың жүк тиеген бірнеше вагондарын қыйратты. Станцияда күшті взрыв болды.

* * *

Неміс командованиесі Прибалтықта, Тукумс пен Либава аралығындағы ауданда қоршауға алынған өздерінің әскер бөлімдерін үздіксіз толықтыруда. Қолға түсірілген неміс офицерлерінің айтуына қарағанда, соңғы уақытта Германиядан Прибалтыққа 30 мың адам жөнелтілген көрінеді. Неміс командованиесі солдаттарды үмітсіз іс үшін соғысуге мәжбүр ету үшін бірсыпра төтенше шаралар қолданып отыр.

Немістердің 205-жаяу әскер дивизиясының 358-полкындағы 3-ротаның қолға түсірілген обер-фельтфебелі Отто Майер былай деді: «Мені авиациядан жаяу әскерге ауыстырып, жорық батальонымен бірге Прибалтыққа жөнелтті. Біз 205-дивизияға келіп қосылған кезде, полковник Билер біздің алдымызда сөз сөйледі. Ол былай деді: «Жақын арада біз сендерді алдыңғы шепке жөнелтпекбіз. Сендердің бірде-бірің кері шегінемін деп ойламаңдар. Бізде жұмысты жақсы әрі тез істейтін дала-соғыс соты бар екендігін есте сақтайтын болыңдар. Екі дүниеге де бірдей қараңдар. Мұндай кездесу бізді есімізден тандырды. Солдаттардың еңсесі онсыз да түсіңкі еді. Әртүрлі қоқан-лоқы көргеннен кейін, еңсеміз бұрынғыдан да түсіп кетті».

Резерв батальонындағы 2-ротаның қолға түсірілген Фельтфебелі Ганс Иоохим мынаны айтты: «Жақын арада мен толықтырумен бірге Прибалтыққа келдім. Батальон командирі бізге былай деді: «Әскерден қашып кетуге және орыстар жағына шығуға әрекеттенгендерің үшін біз атып өлтіреміз. Сендердің өздерің ғана емес, сол сыяқты үй-іштерің де азап шегеді». Батальон командирінің сөзі Прибалтықта қоршауға алынған неміс әскерлерінің апатқа ұшырау қарсаңында тұрғандығына біздің көзімізді жеткізді. Өзіміздің барса келмес жерде тұрғандығымыз мәлім болды».

Соғыс қыймылдарын жүргізу және совет жерін жаулап алу арқылы Финляндияның Советтер Одағына келтірген зыянды товармен төлеуі туралы ССР Одағы мен Финляндия Үкметтері арасындағы Келісімге қол қойылуы

Уақытша бітім туралы 1944 жылғы 19 сентябрьдегі Келісімнің 11-статьясын жүзеге асыру туралы Советтер Одағы мен Финляндия Үкметтері арасында болып өткен келіс сөздер нәтижесінде, 1944 жылғы 17 декабрьде Хельсинки қаласында, Финляндияның соғыс қыймылдарын жүргізуі және совет жерін жаулап алуы арқылы Советтер Одағына келтірген зыянды товармен төлеуі туралы Келісімге қол қойылды.

Уақытша бітім туралы Келісімнің 11-статьясында көрсетілген американ долларымен 300 миллион соманың төлемдері 175 миллион доллар мөлшердегі әртүрлі машина жабдықтарымен, теңіз, өзен кемелері мен және 125 миллион доллар мөлшердегі ағаш заттарымен, қағазбен, целлулозамен, кабель заттарымен толтырылады. Бұл заттар 1944 жылғы 19 сентябрьден бастап 1950 жылғы 19 сентябрьге дейінгі мерзім ішінде яғни 6 жыл ішінде жыл сайын 50 миллион доллар сома мөлшерінде төленеді.

Заттардың бағасы 1938 жылғы дүние жүзілік нарық бойынша, америка доллары мен есептеледі, бұл нарық машина жабдығы мен кемелер жөнінде 15 процент және басқа заттар жөнінде 10 процент арттырылады. Келісім бойынша төленетін товарлардың аттары мен түрлері, сол сыяқты оларды төлеу мерзімдері тағайындалды.

Келісім туралы келіс сөздер өзара толық ұғынысушылық рухында өтті.

Келісімге Совет Үкметінің тапсыруы бойынша генерал-полковник А. А. Жданов және Финляндия Үкметінің тапсыруы бойынша бас министр Паасикиви мырза, сыртқы істер министрі Энкель мырза, сауда және өнеркәсіп министрі Гартц мырза қол қойды.

тония Совет Социалистік Республикасында неміс-фашист басқыншылардың істеген жауыздықтары туралы

(Іс басқыншылар мен олардың сыбайластарының істеген жауыздықтарын анықтайтын және тексеретін Мемлекеттік Төтенше Комиссияның білдіруінен)

н Совет Социалистік республикаасып алған алғашқы күндерден басемістер және олардың сыбайластары халқының мемлекеттік тәуелсіздігін , «жаңа тәртіп» дегенді орната бас эстон халқының мәдениетін, көркем ғылымын жоя бастаған, жай халық рып, Германиядағы азапты жұмысқа әкетіп отырған қалаларды, деревняэн хуторларды ойрандап, тонаған.

* * *

т Эстониясын немістің о рына айомақ болып, гитлершілдер оның тәдігін толық жойған, эстон халқын қ саяси және экономикалық правола айырған.

жылғы 17 июльде Гитлер декрет ып, Эстония жерінде заң шығару би рейхсминистр Розенбергке тапсырған. ияда зорлық-зомбылық күшейген, халықты ату-асу, қудалау аяусыз ілген. Эстон халқы барлық саяси ларынан айрылған. Неміс ұлтына йтын адамдарға арналып 1942 жылфевральда шығарылған заң бойынэміс емес адамдардың бәрі Германия ін орнатуға тырнақтай қарсылық біл неміс ұлтынан шыққан адамдарға й да болса зорлық көрсетсе, ол өлім ына кесілетін болған. Басқыншылар жұмысшылары мен қызметшілерін аштап таяқпен дүре соғу тәртібін ор н.

енбергтің нұсқауы бойынша «төтенше » құрылған. Олар тек қана өлім жа а кесу үкімін шығарып, олардың мал конфискелеп отыратын болған. жазасына үкімін тек бұл «соттар» емес, сонымен қатар немістің саяси иясы да шығарып отыратын болған. он халқын қанау, құлдыққа салу сын неғұрлым нәтижелі жүргізу үшін ншылар «эстонның өзін өзі билеу рмасы» деген бір нәрсе ұйымдастыоның басына отанға опасыздық жа Мяэні қойған. Оған қаулылар, нұср шығаруға ұрыхсат берген. Мұның ашистердің халықты алдауына керек ла болған. Шынында қаулылардың немістің өкмет орындарының өзі рып отырған. Неміс тілі Эстонияда кеттік тіл болып белгіленген.

ғарыдан алған нұсқауларын орындай ып, фашистік бас комиссар Лицман халқы өзін-өзі билейді, оның мемі тәуелсіз деген сияқты көз бояйтын жасап келген. Ал іс жүзінде, ол сөйлеген сөздерінде «эстонның тәз мемлекеті» енді еш уақытта болэмес дегенді ашық айтып келген. Гит іл басқыншылар өздері шығарған бірз документтерде Балтық теңізіне неүстемдігін орнатуды көздейтінін баса келген.

* * *

тонияны Германияның отарына айналаннан кейін, фашистік құлданушылар халқын, оның мәдениетін жоюды еген.

сқыншылар ең алдымен кітапханаларазартуға кіріскен. Эстон қалаларының дарына от жағып, онда эстонның ұлт таңдаулы шығармалары, Европа харының таңдаулы әдебиет мұралары иген. Фашистік құлдыққа түскен жалар мен ақындарға өздерінің шығаррын басып шығаруға ұрыхсат берілме Олардың көбін фашистер тұтқын лагеріне қамап, түрмелерде азаптап өлн. Немістер үшін қызмет істеуден бас қан таңдаулы суретшілер де, артистер ғалымдар да осындай күйге ұшыра- Гитлершілдер 10 мыңнан аса көркем шығармаларын Германияға тасып кеткен. Олар Эстонияның Тарту мадағы ұлттық музейін өртеп жіберген, жылдан аса уақыттан бері өмір сүріп, даңқы шығып келген Тарту университетін тонап, оның бірсыпра жерін қыйратып жіберген. Немістер театрларда тек неміс тіліндегі опералар мен опереттаәлардың ғана қойылуына ұрыхсат еткен. Кейін Эстониядан қуылар алдында немістер бірсыпра қалалардағы театрларды өртеп, архитектураның тарихи ескерткіштерін қыйратып, ойрандап кеткен.

* * *

Соғыстың алдындағы жылда Эстонияда өнер кәсіп қызу өркендеген болатын. Мұндағы сланец өнер кәсібінің халық шаруашылығындық маңызы орасан зор еді. Неміс айуандар бұл өнер кәсіптің кәсіп орындарын түгелінен дерлік құртып жіберген. Олар Тарту қаласындағы машина жасайтын, металл өңдейтін заводтарды, Нарвадағы металл қорыту заводын, Пярнудағы мотор жасайтын заводты тағы басқаларын қыйратып жіберген.

Фашистер Нарвадағы «Кренголм мануфактурасы» деп аталатын мақта-мата заводынан түк қалдырмаған. Мұның өзі тоқыма өнер кәсібіндегі аса ірі завод болатын. Бірінші дүние жүзілік соғыстан бұрыңғы жердің өзінде бұл заводта жарты миллиондай ұршық бар еді. Немістер Нарвадағы басқа да тоқыма кәсіп орындарын түгелінен қыйратып жіберген.

Неміс-фашист басқыншылар Эстонияның қалаларында 9.200 үйді өртеп, қыйратып жіберген. Қыйрату жұмысы әсресе Нарвада күшті болған. Мұндағы 3.500 үйден тек 114 үй ғана қалған. Оның өзі де көп жөндеуді керек қылады. Немістер Таллиннің 1.885 үйін қыйратқан. Неміс-фашист басқыншылар Эстонияның астанасынан түк қалдырмауға тырысқан. Таллинді азат еткеннен кейін 75 жерге мина көмілгені анықталды, жерден 100 тоннадан аса жарылғыш заттар мен фугастар табылды. Қалалардың коммуналдық кәсіп орындарына да гитлершілдер үлкен зиян келтірген.

Гүлденген Эстонияны гитлершілдер жұқпалы аурулар тарататын жерге айналдырған. Халық арасында бөртпе сүзек, іш ауруы, дифтерит тағы басқа аурулар бұрынсоңды болмаған көлемде көп тараған.

Басқыншылардың өкмет орындары халыққа дәрігерлік көмек көрсетпеген. Суды таза сақтау жөніндегі тәртіптің бәрін бұзған. Емдеу-аурудың алдын алу мекемелерінің үйлерін неміс-фашист басқыншылар складтарға, солдаттар тұратын казармаларға айналдырған, немесе өртеп, қыйратып жіберген.

* * *

Неміс басқыншылар Эстонияның селодағы халқын аяусыз тонаған. 1940 жылы совет өкметі кедей шаруаларға берген 404 мың гектар жерді немістер қайтадан тартып алған. Олар шаруаларға жер жөніндегі бұрынғы борышын төлеттіргені өз алдына, оның үстіне совет өкметі берген қарыздарды да төлеттірген.

Немістердің айуандық қожалығы және эстон шаруасын аяусыз қанауы салдарынан 1944 жылы дәнді егістер көлемі 1941 жылғыға қарағанда 35 процент кеміп кеткен. Бұл уақыттың ішінде картоп егісінің көлемі 31 процент, зығыр көлемі 64 процент кеміген. Немістер жаулап алған жыл дар ішінде 35 мың гектар орман жойылған.

Немістер шаруалардың 107.000 жылқысын, 31.000 сыйырын, 214.000 шошқасын, 790.000 құстарын тартып алып, Германияға алып кеткен. 50.000 дей омартасын алып кеткен. Совет өкметі тұсында Эстонияда 25 МТС құрылған. Онда 350 трактор бар болатын. Немістер бұл МТС тарды қыйратып, тонап кеткен, сонымен қатар шаруалардың өз меншігіндегі ауыл шаруашылық машиналар мен құралдарды да тартып алған.

Неміс-фашист басқыншылар басып алған Эстония жерін тұтқын лагерьлерімен, түрмелерімен, гестапоның зындандарымен толтырып, бейбіт азаматтар мен соғыс тұтқындарын рахымсыз жойып отырған.

Лагерьге түскен совет азаматтарына номер беріліп, фамилиялары жойылатын болған. Немістер оларды қамшымен, темір шыбықпен сабап, күніне 16—18 сағаттан жұмыс істететін болған. Нормасын орындамаса оларға тамақ берілмейтін болған. Ондайларды қатты сабап, атып тастап отырған. Істеген жауыздықтарының ізін жасыру үшін немістер өлгендердің сүйегін өртеп жіберіп отырған.

Неміс басқыншылар 1943 жылғы сентябрьде Таллиннің оңтүстік-батыс жағында 44 километр жердегі Клога-Аэдлин деген жерден жұмыс істететін «Тодт» деген тұтқын лагерін ұйымдастырған. Жынысына, жасына қарамастан, мұндағылардың бәріне ең қатаң тұтқын тәртібі қолданылған. Лагерьде күн сайын адамдар әдейі арнап жасалған станокке қойылып, жұрт алдында сабалатын болған. Сәл кінәлі болған адамдарға екі тәулікке дейін тамақ берілмейтін болған, адамдарды суық аяздарда екі-үш сағат бағанаға таңып қою әдісі қолданылған. Тұтқындағыларға азап көрсететін тек күзетші эсэсшілер ғана емес, сонымен қатар лагерьдің басқармасы да, неміс дәрігерлері де оларды азаптап отыратын болған. Неміс дәрігері Ботман ауырған тұтқындардың терісінің астына у жіберіп уландырып отыратын болған. Лагерьдің санитары Гент 23 қарт тұтқынды балтамен шауып өлтірген. Куә И. М. Ратнер мынаны айтты: «1944 жылғы февральда лагерьде 2 әйел бала тапты. Осы екі баланың екеуі де тірідей пешке тасталып, өртелді. Балаларды қалай өртегенін мен өз көзіммен көрдім».

1944 жылғы 19 сентябрьде немістер тұтқындардан 300 адамды іріктеп алып, оларға орманнан отын тасытқан, тағы бір 700 адамға от жаққызған. От күшейіп жанған кезде неміс жендеттер тұтқындарды жаппай ата бастаған. Ең алдымен отын тасушылар мен от жағушылар, одан кейін қалған адамдар атылған. Атылғандар жаңағы отқа салынып өртелген.

1942 жылғы июльде Расику станциясына гитлершілдер 3 мың адам әкеліп, оларды автобуспен, Калеви-Лийва төбелеріне апарып, тегіс атқан. Осыдан кейінгі жерде 1943 және 1944 жылдары гитлершілдер осы төбелерге бейбіт азаматтарды топтобымен тасып, атып отырған. Тергеу арқылы бұл жерде фашистер 5000дай адамды атқаны анықталды.

Нарва қаласындағы лагерьлерде үнемі он мыңдаған адамдар болып келген. Мұнда гитлершілдер үш жыл ішінде 30 мыңдай бейбіт азаматты, совет соғыс тұтқындарын жойған.

* * *

Мемлекеттік Төтенше Комиссия осы істелген жауыздықтарға мәдени және материалдық бағалы заттардың қыйрағанына, тоналғанына Гитлер үкметі, немістің соғыс командованиесі, сонымен қатар жауыздық істерді нақтылы ұйымдастырып, іске асырған генерал-фельдмаршал Фон-Лееб, генерал-фельдмаршал Фон Пихлер, генерал-полковник Модель, генерал-полковник Линдеман, жаяу әскер генералы Фриснер, генерал-полковник Шернер, немістің бас комиссары обергруппенфюрер Карл Лицман тағы басқалары айыпты деп біледі.

Істеген жауыздық қылмыстары үшін бұлардың бәрі де қатты жазалануға тиіс және жазаланады.

(ТАСС).

МОСКВАДА ҚЫСҚЫ СПОРТ МАУСЫМЫ БАСТАЛДЫ

декабрьде астанада қысқы спорт маусы басталды. Бұл маусымдағы спорт ыстарының әртүрін және спорт түрлекеңінен қамтыған жоспары жасалды. даған москвалықтар конькилері мен шаңғыларын алып, таңертең қала сыртындағы стадионға қарай лек-легімен ағылып жатты. Сокольники сайында, Горький атындағы орталық мәдениет және тынығу паркінде, «Динамо» стадионында хоккей командалары кездесіп, шаңғышылар жарысы болды, коньки тебуші шеберлер ойын көрсетті, мұз үстінде тағы басқа спорт ойындары болды.

(ТАСС).

Батыс Европадағы соғыс қыймылдары

ЛОНДОН, 19 декабрь. (ТАСС). Одақтастардың Европадағы әскерлерінің жоғарғы командованиесі штабының хабарында былай делінген.

Моншау мен Унштау аудандарында, сол сияқты Германия мен Люксембург арасындағы шекараның оңтүстік жақ шетінде қатты ұрыстар болып жатыр. Мұнда дұшпан атака жасады.

Линних ауданында одақтастар әскерлері Бурм мен Мюллендорфты жаудан тазарту жөнінде ұрыстар жүргізуде. Диллинген мен Саарлаутерннің өткел аузындағы бекіністер ауданында одақтастар әскерлері жаудың бекіністерін жоя отырып, баяу алға басуда.

Саргемюндтың солтүстік-шығыс жағындағы ауданда одақтастар орманды жерге жетті ,сөйтіп қазіргі күнде олар Хабкирхеннің солтүстік жағында қаладан бір миль жерде тұр. Вальсхейм мен Медельсхейм ауданында біраз табысқа қол жетті. Битм маңында одақтастар әскерлері немістер қасарыса қорғаған Мажино бекіністі шебінің екі бекінісін алды. Венсенбургтің солтүстік-батыс жағында одақтастар әслерлері 2 миль алға басып, Германияның Бунденталь және Нидершлеттенбах қыстақтарына кірді. Кольмардың солтүстікбатыс жағында қатты ұрыстар болып жатыр. Вогездің жоғарғы шенінде кейбір табыстарға қол жетті.

ЛОНДОН, 19 декабрь. (ТАСС). Одақтастардың Орта теңіз соғыс майданындағы әскерлері штабының хабарында былай делінген: Италиядағы майданда Боньякавалe қаласының маңында және Фаэнцаның солтүстік-батыс жағында қатты ұрыстар болып жатыр. 5-армияның майданында соғыс қыймылдары күзет әскерлерінің қыймыл жасауымен тынды.

Кеше Америка ауыр бомбашыларының ірі құрамалары истребительдерді ертіп шығып, жаудың Германиядағы, Австрия мен Венгриядағы соғыс орындарына шабуыл жасады. Ағылшынның ауыр бомбашылары мен орташа бомбашылары Югославиядағы темір жолдар мен тас жолдарды бомбалады.

Америка авиациясының Жапонияға шабуылы

ВАШИНГТОН, 19 декабрь. (ТАСС). Американың бірнеше аса қуатты «Ұшушы қамалдарының» Қытайдан ұшып шығып, Кюсю аралындағы (Жапонияда) өнеркәсіп орындарын бомбалағандығын АҚШтың соғыс министрлігі хабар етті.

„Ұшушы қамалдардың" шабуылы

ВАШИНГТОН, 19 декабрь. (ТАСС). Американың бірнеше аса қуатты «Ұшушы қамалдарының» 17 декабрьде Хонькоуды (Орталық Қытайда) бомбалағандығын АҚШтың соғыс министрлігі хабар етті. Аса қуатты «Ұшушы қамалдардың» ірі күштері Сайпан аралына шабуыл жасады. 18 декабрьде «Ұшушы қамалдардың» ірі құрамалары көлеміне қарағанда Жапонияның үшінші қаласы Нагоеге соққы берді.

Жауапты редактор
Ө. ОСПАНОВ.

«Ударник» кино-театрында
Бүгін және күн сайын
«АҚЫРҒЫ ТҮН»
деген көркем суретті дыбысты фильм көрсетіледі.
Сеанстар кешкі сағат 6-8-10да басталады. Қасса күндізгі сағат 3тен бастап ашық.

* * *

«Октябрь» кино театрында
Бүгін және күн сайын
«ТАНКЕР ДЕРБЕНТ»
деген көркем суретті дыбысты фильм көрсетіледі.
Сеанстар кешкі сағат 6-8-10да басталады. Қасса күндізгі сағат 3тен бастап ашық.

едакцияның адресі: ҚССР Петропавл қаласы, Ленин көшесі, 12, Полиграфия және издательство басқармасының баспаханасы. УШ 00610.